

Když přijdou konflikty

Texty na tento týden

Sk 6,1–6; Sk 10,1–23; Mt 5,17–20; Sk 11,3–24; Sk 15,1–22; Am 9,11.12

Základní verš

„Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.“ (Ga 3,27.28)

Jednou z největších výzev každého křesťanského společenství je udržení jednoty ve chvíli, kdy vzniknou rozbroje týkající se identity a poslání církve. Takové neshody mohou mít zničující následky. V tom jsou dnešní křesťanská společenství podobná těm, o kterých se dozvídáme v Nové zákoně. Jsme jen lidé a dříve či později se objeví rozdílnosti týkající se důležitých témat. První křesťané čelili konfliktům, které vycházely nejen z předsudků vůči různým skupinám lidí, ale také z vážných rozdílů ve výkladu klíčových starozákonních příběhů a zvyků. Tyto konflikty mohly vést ke zničení křesťanské církve již v jejích počátcích. Naštěstí v jejím čele stáli přemýšliví a vnímaví apoštolové a vůdci, kteří se při řešení konfliktů spoléhali na vedení Ducha svatého a Písma. V předchozích lekcích jsme se mimo jiné věnovali i tomu, jak prožívala jednotu raná církev. Tento týden se soustředíme na otázku, jakým způsobem prvotní církev řešila vnitřní konflikty, které ničily její jednotu a ohrožovaly její přežití. O jaké konflikty šlo, jak je řešili a co se dnes můžeme naučit z jejich zkušenosti?

Budování společenství

- ▶ *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- ▶ *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

Etnické předsudky

¹V té době, kdy učedníků stále přibývalo, začali si ti z nich, kteří vyrostli mezi Řeky, stěžovat na bratry z židovského prostředí, že se jejich vdovám nedává každodenně spravedlivý díl. ²A tak apoštolové svolali všechny učedníky a řekli: „Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stolech. ³Bratři, vyberte si proto mezi sebou sedm mužů, o nichž se ví, že jsou plni Ducha a moudrosti, a pověříme je touto službou. ⁴My pak budeme i nadále věnovat všechny svůj čas modlitbě a kázání slova.“ ⁵Celé shromáždění s tímto návrhem rádo souhlasilo, a tak zvolili Štěpána, který byl plný víry a Ducha svatého, dále Filipa, Prochora, Nikánora, Timóna, Parména a Mikuláše z Antiochie, původem pohana, který přistoupil k židovství. ⁶Přivedli je před apoštoly, ti se pomodlili a vložili na ně ruce. (Sk 6,1–6)

Osobní studium

Zdá se, že někteří křesťané měli předsudky vůči vdovám řeckého původu ve svém středu a dávali jim méně jídla než vdovám hebrejského původu. Vnímání takového upřednostňování (respektive diskriminace) vedlo mezi věřícími k neshodám. Text neříká, zda šlo o skutečné upřednostňování, ale někteří to tak vnímali. Tento konflikt ohrožoval jednotu církve. Je pozoruhodné, že se etnické rozpory v církvi objevily tak brzy.

Jaké kroky podnikla raná církev, aby se vypořádala se vzniklými spory (Sk 6,2–6)?

Raná církev rostla velmi rychle a tento růst silně doléhal na ramena apoštolů. Ustanovení sedmi „diakonů“ pomohlo uvolnit v jeruzalémském sboru napětí a zapojilo do služby více lidí. (Biblický text tuto skupinu sice neoznačuje přímo jako „diakony“, ale toto její tradiční křesťanské označení souvisí s řeckým slovesem *diakonein*, „sloužit“, které se objevuje ve verši 2: „A tak apoštolové svolali všechny učedníky a řekli: „Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit (*diakonein*) při stolech.““)

Apoštolové velmi pozorně naslouchali stížnostem křesťanů řeckého původu a jejich žádostem o řešení. Výběr sedmi jáhnů, kteří se měli stát spolupracovníky apoštolů, byl ponechán členům této skupiny (Sk 6,3). Všichni ustanovení diakoni měli řecký původ. Předpokladem pro jejich službu mělo být, že budou „plni Ducha a moudrosti“. Služba apoštolů, kteří se dosud zabývali nejen kázáním evangelia, ale i rozdělováním jídla pro vdovy, se takto dělila mezi dvě skupiny lidí, z nichž každá konala pro šíření evangelia stejně důležitou práci. Lukáš používá stejné slovo – „služba“ (řecky: *diakonia*) – k označení služby kázání Božího slova (Sk 6,4) a k označení služby při rozdělování jídla (Sk 6,1).

Aplikace

Jak vnímáš skutečnost, že apoštolové svolali shromáždění učedníků (Sk 6,2), aby společně hledali řešení vzniklého problému?

Obrácení pohanů

²⁸Promluvil k nim: „Dobře víte, že židům není dovoleno stýkat se s pohany a navštěvovat je. Mně však Bůh ukázal, abych si o žádném člověku nemyslel, že styk s ním poskvňuje nebo znečišťuje. ²⁹Proto jsem také bez váhání přišel, když jste pro mne poslali, a nyní se ptám, jaký jste k tomu měli důvod.“ ... ³⁴A Petr se ujal slova: „Nyní skutečně vidím, že Bůh nikomu nestrání, ³⁵ale v každém národě je mu milý ten, kdo v něho věří a činí, co je spravedlivé. (Sk 10,28.29.34.35)

Osobní studium

Obrácení pohanů a jejich přijetí evangelia Ježíše Krista je událostí, která vytvořila předpoklady pro vznik největšího konfliktu v životě rané církve. Tento konflikt ohrožoval samotnou existenci a poslání církve.

Přečti si text Sk 10,1–23. Shrň popsanou událost vlastními slovy. Jaké okolnosti naznačují, že Duch svatý si připravoval srdce lidí takovým způsobem, aby se otevřela cesta pro přijetí evangelia pohany?

Vidění, které Petr obdržel, se mu muselo zdát divné a nepochopitelné. Takovým viděním byl určitě šokován, protože jako věrný Žid se nikdy nedotkl nečistého nebo poskvněného pokrmu – přesně podle požadavků zákona (Lv 11; Ez 4,14 a Da 1,8). Cílem tohoto vidění však nebyla dietetická pravidla, ale bariéry mezi Židy a pohany, které bránily v šíření evangelia. Takové překážky byly ve starověkém světě stejně rozšířené jako dnes. V prvních desetiletích pocházeli křesťané především ze Židů, kteří přijali Ježíše jako Mesiáše, zaslíbeného prorocstvími Starého zákona. První křesťané byli věrní Židé, který zachovávali Zákon podle naučení a ustanovení svých předků. Evangelium Ježíše Krista nevnímali jako zrušení či odstranění starozákonních předpisů (Mt 5,17–20).

Soustřed se na úvodní verše (Sk 10,28.29.34.35). Jak Petr pochopil vidění, které měl v Joppe? Co ho vedlo k takovému výkladu?

V popisu této události v knize Skutky vidíme, že Duch svatý připravil způsob, jak se mohli i pohané stát součástí křesťanského společenství. A mohlo k tomu dojít, aniž by museli být nejprve obřezáni a stát se Židy. Co přesvědčilo Petra a jeho přátele, že šlo opravdu o Boží vůli? Bylo to vylití Ducha svatého na Kornélia a jeho domácnost, které se událo podobným způsobem, jako to prožili Ježíšovi učedníci během Letnic (Sk 10,44–47). Pokud mohl Duch svatý sestoupit na pohany stejným způsobem jako na Židy, pak bylo jasné, že obřízka nebyla podmínkou toho, aby člověk mohl uvěřit v Ježíše jako Mesiáše. Tento závěr se stal mezi prvními křesťany předmětem velkých teologických sporů.

Aplikace

Kdy ses v minulosti ocitl v situaci, kdy od tebe Bůh žádal něco, co se ti na první pohled zdálo neobvyklé, nebo dokonce nepřijatelné? Jak jsi na to zareagoval?

Vedení Ducha

¹⁵Když jsem k nim začal mluvit, sestoupil na ně Duch svatý, jako už na počátku sestoupil na nás. ¹⁶Tu jsem si vzpomněl na to, co řekl Pán: „Jan křtil vodou, ale vy budete pokřtěni Duchem svatým.“ ¹⁷Jestliže tedy jim Bůh dal stejný dar jako nám, když uvěřili v Pána Ježíše Krista, jak jsem já v tom mohl Bohu bránit? (Sk 11,15–17)

Osobní studium

O událostech, které se udály v Cesareji v souvislosti s obrácením Kornélia, se brzy dozvěděli i vedoucí křesťanské církve v Jeruzalémě. Požádali proto Petra, aby jim vysvětlil, co se vlastně stalo. Cítili se totiž Petrovým jednáním pohoršeni, protože podle jejich chápání Mojžíšova zákona nemohl věrný Žid stolovat s pohany (Sk 11,3).

Přečti si text Sk 11,4–18. Jakým způsobem vysvětlil Petr své jednání a dílo Ducha svatého v této události. Na co ve své zprávě položil hlavní důraz?

Ačkoli někteří si nebyli jisti správností Petrova rozhodnutí pokřtít tyto pohany, dostatek svědků (Sk 11,12) potvrdil, že Duch svatý projevil svou přítomnost stejně jako o Letnicích. Vedení Duchem bylo v tomto případě nezpochybnitelné. „Po těch slovech bratří už nic nenamítali, ale velebili Boha: „Tak i pohany povolal Bůh k pokání, aby dosáhli života!““ (Sk 11,18)

Přečti si text Sk 11,19–24. Co se po této události odehrálo v rané církvi?

Někteří křesťané v Jeruzalémě si možná mysleli, že to, co se stalo s Kornéliem a jeho domem, bude jen jakousi výjimkou a že se to nebude opakovat. To však nebylo Božím záměrem. Když Ježíšovi učedníci utekli z Jeruzaléma a Judska před pronásledováním, které se vystupňovalo po Štěpánově smrti (Sk 8,1), a dostali se až do Samaří, Fénicie, Antiochie a na Kypr, stále více pohanů přijímalo Ježíše jako svého Spasitele. Takto se naplňovala Ježíšova předpověď (Sk 1,8). A přestože tento přívál pohanů byl obdivuhodný, z pohledu křesťanů ze Židů bylo zřejmé, že si nejsou úplně jisti, jak mají na tyto události reagovat.

Aplikace

V čem ti tvé (nesprávné) vnímání křesťanského učení a adventistických důrazů může být na překážku při vydávání svědectví o záchraňující moci Ježíše Krista?

Jeruzalémský koncil

⁸A sám Bůh, jenž zná lidská srdce, se za ně postavil: Dal jim Ducha svatého tak jako nám ⁹a ne- učinil žádného rozdílu mezi námi a jimi, protože jejich srdce očistil vírou. ¹⁰Proč tedy nyní pokoušíte Boha a chcete vložit na učedníky břemeno, které nemohli unést ani naši otcové ani my! (Sk 15,8–10)

Osobní studium

Přečti si verše Sk 15,1.2 a Ga 2,11–14. Které dvě otázky způsobovaly (podle těchto textů) v rané církvi vážné problémy?

Ohrožení jednoty církve, kterému čelili první křesťané, bylo reálné a složité. Někteří křesťané ze Židů tvrdili, že spasení mohou být jen ti, kteří jsou Božím lidem na základě smlouvy. To samozřejmě vyžadovalo tělesnou obřízku. Součástí života křesťana bylo podle těchto křesťanů i odmítnutí kontaktů s pohany, aby to neohrozilo jejich vlastní spasení.

Židé se při styku s pohany drželi velmi přísných pravidel, která do značné míry vycházela z tradic. Když apoštolové začali přivádět do církve pohany, kteří se stali následovníky Krista, tradiční pravidla se pro nové křesťanské společenství stala kamenem úrazu. Jelikož Mesiáš je podle Starého zákona Spasitelem Božího lidu, pokud chtěli být pohané spaseni, museli se – podle tradičního pohledu – stát nejprve Židy a řídit se stejnými smluvními pravidly.

Přečti si text Sk 15,3–22. O kterých problémech se hovořilo na Jeruzalémském koncilu?

Podstatou zaznamenaných problémů byl spor ohledně výkladu starozákonních příběhů a pravidel týkajících se obřízky a vztahu s pohany. Zdá se, že při setkání apoštolů a starších s delegáty z Antiochie se diskutovalo dlouho a bezvýsledně.

Potom však promluvili Petr, Barnabáš a Pavel. Petrova řeč souvisela s jeho viděním od Boha a s darem Ducha svatého, který otevřel dveře pro misii mezi pohany. Potom Pavel a Barnabáš vyprávěli, jak Bůh jejich prostřednictvím působil mezi pohany. Výsledkem bylo, že se mnozí z nich otevřeli změně. Petr řekl: „Věříme přece, že jsme stejně jako oni spaseni milostí Pána Ježíše.“ (Sk 15,11) Učedníci začali ve světle evangelia vnímat staletí trvající tradice úplně nanovo.

Aplikace

Kdy se ti stalo, že se tvé chápání evangelia nebo věrouky změnilo? Co ses z toho naučil? Jak ti to může pomoci při dalších otázkách souvisejících s tím, čemu věříš?

Nesnadné řešení

¹⁹Proto já soudím, abychom nedělali potíže pohanům, kteří se obracejí k Bohu, ²⁰ale jen jim napsali, aby se vyhýbali všemu, co přišlo do styku s pohanskou bohoslužbou, aby nežili ve smilstvu, aby nejedli maso zvířat, která nebyla zbavena krve, a aby nepožívali krev. (Sk 15,19.20)

Osobní studium

Křesťané v církvi v Antiochii museli mít určitou míru pokory a důvěry, když se rozhodli vyslat do Jeruzaléma své zástupce, kteří by jejich jménem žádali o vyřešení vzniklého konfliktu. Po dlouhé diskuzi mezi apoštoly a staršími se ozval Ježíšův bratr Jakub, který vystupuje jako „předsedající“ shromáždění. Právě Jakub navrhl způsob řešení celého sporu (Sk 15,13–20). Koncil jednoznačně rozhodl, že k tomu, aby se pohané stali křesťany, nemusejí se nejprve stát součástí židovství a zachovávat všechny aspekty ceremoniálních zákonů, včetně obrízky.

Přečti si text Am 9,11.12 a Jr 12,14–16. Co tito starozákonní proroci předpovídali v souvislosti s národy v sousedství Izraele?

Přestože Jakub ve své řeči citoval proroka Ámose, podobné myšlenky se nacházejí také u ostatních starozákonních proroků. Božím záměrem bylo spasit prostřednictvím svědectví a zkušenosti Izraele celý svět. Boží povolání Abrahama v sobě zahrnovalo požehnání všech národů (Gn 12,1–3). Vedení Ducha svatého, služba Petra, Barnabáše a Pavla mezi pohany a obrácení velkého počtu pohanů byly důkazy, které se nedaly přehlédnout nebo odsunout. Tato svědectví pomohla pochopit vůdcům křesťanské církve v Jeruzalémě, že mnoho starozákonních proroctví ještě nebylo naplněno. Kromě toho Bůh již v minulosti dal pravidla a omezení, která měla řídit přítomnost pohanů v Izraeli (Lv 17–18). Jakub ve svém návrhu na tato pravidla také odkazuje (Sk 15,29). Každému bylo zřejmé, že Bůh povolává pohany, aby se stali součástí jeho lidu a v Ježíši přijali spasení. Vedení Ducha jim pomohlo hlouběji pochopit Písmo. Duch svatý jim také odhalil důležité pravdy, které předtím nechápali.

Text Skutky 15,30–35 ukazuje reakci věřících v Antiochii na rozhodnutí, které přijali křesťané v Jeruzalémě: „Když jej [dopis] bratři přečetli, velmi se zaradovali, protože je uklidnil.“ (Sk 15,31)

Popsané události jsou důležitým příkladem toho, jak raná církev prostřednictvím podřízení se Božímu slovu a s postojem lásky, jednoty a důvěry mohla pod vedením Ducha svatého předejít tomu, co se mohlo stát obrovskou krizí jednoty.

Aplikace

Co se z uvedeného příkladu můžeš naučit o důležitosti nejen poslouchat názory ostatních, ale také připustit, že mohou mít pravdu – a to i přesto, že jejich názory se mohou lišit od těch tvých?

Podněty k zamyšlení

Přečtěte si kapitoly „V Kornéliově domě“ a „Židé a pohané“ z knihy *Poslové naděje a lásky*.

Rada, která o celé záležitosti rozhodla, se skládala z apoštolů a učitelů, kteří významným způsobem přispěli k zakládání křesťanských sborů mezi Židy a pohany, a také ze zvolených zástupců různých sborů. Byli zde přítomni starší z Jeruzaléma, delegáti z Antiochie a dále zástupci nejvlivnějších sborů. Rada postupovala tak, jak jí to přikazovalo osvědčené svědomí, a s důstojností církve, která byla založena z Boží vůle. Na konci jednání všichni uznali, že na spornou otázku odpověděl sám Bůh, když na pohany vyhlásil Ducha svatého; všichni si uvědomili, že jejich povinností je podřídit se vedení Ducha.

Nebylo nutné svolávat celou křesťanskou církev a o sporné záležitosti hlasovat. „Apoštolové a starší, vlivní a rozvášní muži, vydali a sepsali rozhodnutí, které pak přijaly všechny křesťanské sbory. Ne všichni s ním však byli spokojeni; skupina ctižádostivých a sebevědomých bratří s ním nesouhlasila. Tito muži chtěli pracovat v Božím díle na vlastní zodpovědnost. Neustále reptali a kritizovali, navrhovali nové plány a snažili se překazit dílo těch, které Bůh povolal ke zvěstování evangelia. Již od samého počátku narážela církev na takové překážky a bude jim muset čelit až do konce času.“ (AA 196.197; PNL 113.114)

Otázky k rozhovoru

1. *Jaké kroky k řešení sporů, o kterých jsme tento týden mluvili, mohou pomoci vašemu společenství v konfliktních situacích? Přestože v souvislosti s pohany v rané církvi šlo o teologický problém, jak nám způsob řešení může pomoci při sporech kulturních, politických nebo etnických, které ohrožují jednotu církve? Které principy řešení jsou podle vás nejdůležitější?*
2. *Znovu si přečti citát Ellen G. Whiteové z knihy Poslové naděje a lásky. Navzdory pozitivnímu řešení měli někteří věřící stále výhrady. Co se můžeme naučit z této smutné reality?*

Shrnutí

Rané církvi hrozily různé vnitřní spory, které mohly mít zničující následky. Viděli jsme, jakým způsobem může církev řešit konflikty a odvrátit rozdělení. Základním východiskem je pokora, láska, vedení Ducha svatého a podřízení se Božímu slovu.

Praktický závěr

- ▶ *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- ▶ *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- ▶ *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- ▶ *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy: